

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 316/2026-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s. r. o., Pribinova 20, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/61/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 13C/61/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 13C/61/2022 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 000 eur**, ktoré **j e** jej Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **824,72 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. apríla 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v civilnom konaní. Okrem toho sťažovateľka žiada, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 316/2026-10 z 21. mája 2026 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Sťažovateľka podala 28. novembra 2022 na okresnom súde žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu – darovacej zmluvy. Okresný súd výzvou z 1. apríla 2026 vyzval sťažovateľku na úhradu súdneho poplatku za žalobu. Okrem výzvy na zaplatenie súdneho poplatku okresný súd nevykonan žiaden úkon. Takýto postup súdu považuje sťažovateľka za neprípustný. Okresný súd takmer vôbec vo veci nekoná a z dôvodu nečinnosti okresného súdu o žalobe nie je rozhodnuté, aj keď konanie trvá takmer štyri roky.

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vyjadruje názor, že prietahy v konaní sú spôsobené predovšetkým postupom okresného súdu, ktorý v prejednávanej veci nekoná efektívne ani hospodárne a je dlhodobo absolútne nečinný, a to napriek skutočnosti, že predmet sporu nie je právne ani skutkovo zložitý.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti potvrdil sťažovateľkou opísaný doterajší postup v namietanom konaní. Konštatoval, že spor nie je skutkovo a ani právne zložitý. Spis bol technickým nedopatrením založený v inom spise. Preto sa na skutočnosť, že v konaní nebol dlho vykonaný žiaden úkon, prišlo až s časovým odstupom. Zároveň poukázal na pasivitu sťažovateľky v konaní a na to, že nežiadala o nariadenie termínu pojednávania. Ústavnú sťažnosť podala až potom, keď ju súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu. Tiež nepodala sťažnosť predsedovi súdu na prietahy v konaní v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podaním sťažnosti predsedovi súdu by s určitosťou bol zabezpečený riadny postup v konaní.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikáтуру Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

7. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikátúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikátúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa

(I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

8. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci, dospel ústavný súd k záveru, že ide o vec, ktorá nevykazuje črty mimoriadnej skutkovej či právnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. To, že nejde o skutkovo či právne zložitú vec, potvrdil aj okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti.

9. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa o predĺženie napadnutého konania nepričinila.

10. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v napadnutom konaní, je pre ústavný súd podstatné, že od podania žaloby koncom novembra 2022 až do podania ústavnej sťažnosti okresný súd nevykonával žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci. Za takýto úkon nemožno považovať ani výzvu na splnenie poplatkovej povinnosti za žalobu. To má za následok, že ani po tri a pol roku po podaní žaloby okresný súd nevykonával úkon, ktorý by reálne smeroval k nastoleniu právnej istoty sťažovateľky. Tak dlho trvajúcu nečinnosť nie je možné tolerovať. Pritom dĺžka napadnutého konania odôvodňuje očakávanie, že vo veci bolo vydané minimálne prvostupňové meritórne rozhodnutie. Technická chyba pri založení či evidencii spisu nemôže ísť na ťarchu občana, ktorý od súdu očakáva ochranu svojich práv v primeranej dobe.

11. V súvislosti s argumentáciou okresného súdu, podľa ktorej sťažovateľka nevyužila prostriedok nápravy, keď nepodala sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, ústavný súd poukazuje na ustálenú judikatúru EŠLP, ktorý opakovane vyslovil názor, že sťažnosť podanú predsedovi súdu nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy (pozri napr. rozsudok Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012, rozsudok Bednár proti Slovenskej republike z 8. 10. 2013 a iné). Uvedený právny názor si pod vplyvom štrasburskej judikatúry osvojil i ústavný súd (napr. nález I. ÚS 103/2019 z 11. júna 2019). Ústavný súd zároveň dodáva, že všeobecný súd má dbať na plynulosť konania bez ohľadu na skutočnosť, či sú účastníci konania aktívni, zaujímajú sa o priebeh konania, domáhajú sa rozhodnutia.

12. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k prietahom, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku).

13. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby okresný súd v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku).

14. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie finančného zadost'účinenia 5 000 eur, avšak túto požiadavku bližšie neodôvodnila.

15. Cieľom primeraného finančného zadost'účinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

16. Pri rozhodovaní o finančnom zadost'účinení ústavný súd prihliadal na konštatovanú nečinnosť okresného súdu, doterajšiu dĺžku konania, charakter a predmet napadnutého konania (vec sťažovateľky nespadá do okruhu tzv. privilegovaných typov konania, ktoré si vo všeobecnosti

vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou). Ústavný súd zohľadnil, že sťažovateľka až do momentu podania ústavnej sťažnosti v apríli 2026 nesignalizovala nespokojnosť s priebehom konania, neurgovala rozhodnutie vo veci, nevyužila možnosť podania sťažnosti predsedovi okresného súdu, čo nesvedčí v prospech záveru o pocitovaní právnej neistoty sťažovateľkou. Navyše, sťažovateľka žiadnym spôsobom neodôvodnila svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia tak, ako to § 123 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ukladá. Vzhľadom na to ústavný súd považoval priznanie 2 000 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku).

IV.

Trovy konania

17. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré vznikli právnym zastúpením.

18. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2026 je 396,50 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 396,50 eur), čo predstavuje 793 eur, spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 15,86) predstavuje náhrada trov 824,72 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2026

Robert Šorl
predseda senátu